

nr 4/2011 (39), november 2011

UUDISED:

Mida uut toob tänavune infomess Teeviit?

Eesti noorsootööl on nüüdsest ühtne tunnusmärk „TULEVIK.“

Lk 3

FOOKUS:

Kust saab noorsootöötaja endale Tervise Arengu Instituudi käsiraamatu „Räägime tervisest“?

Lk 4

EUROOPA NOORED:

Kellele pakub tööd Euroopa Noored Telepurk?

Lk 5

VÄLISAKEN:

Kas tead, et 2011. aasta on Euroopa Liidu (EL) Hiina noorteaasta?

Lk 6

MITMESUGUST:

Euroopa noorsootöö ajaloo konverentsist võtsid osa 17 riigi esindajad

Lk 7

PERSOON:

Heidi Paabort soovib, et noorsootöötajates nähtaks ka inimest ja tema huvialasid.

Lk 8

Suure-Jaanis peeti noortelaata.

Fotod: ERAKOGUD

Noorsootöö nädala ajal korraldati 77 üritust

19.-26. oktoobrini oli kogu Eestis esimene noorsootöö nädal, mille ajal korraldati 77 erinevat ettevõtmist ja püüdi selle poole, et info noorsootööst jõuaks ka nendeni, kes sellest seni palju ei teadnud.

Teelemari Loonet

„Noorsootöö nädal õnnestus väga hästi,“ ütles nädala peakorraldaja, Eesti Noorsootöö Keskuse kutse väärtustamise suuna juht Ingrid Väravas. „Hea meel on selle üle, et saime palju meediakajastust ning seeläbi saavutasime eesmärgi – tutvustada noorsootööd ka laiemale avalikkusele.“

Väravas märkis, et silma-

paistvalt õnnestunud ettevõtmisi oli mitmeid ja rõhutas, et kindlasti viis iga osalenud asutus läbi just neid tegevusi, mis teenisid nende kogukonna noorte huve ja tulenevad noorte vajadustest. Eriti tõstis ta esile nädala raames toimunud Saue peetud mõttehommikut noorsootöö ja omavalitsuste suhetest, Rõuges korraldatud noortevahetust „Maailmapuutujad“, Nõo noortekeskuse remonti, Tallinna-Riisipere suunal sõitnud noorteinfo rongi ja Jõgeval peetud aruteluohtut maakonna noorsootöö arengukava uuendamisest.

Värvase sõnul soovitakse noorsootöö nädala tähistamine traditsiooniks muuta,

kuna noorsootöötajaid tuleb märgata. „Noorsootöötaja vajab sama palju tunnustust kui kooliõpetaja,“ rõhutas ta. „Näiteks on õpetajate tunnustamiseks loodud hea õpetaja kuu. Õpetajaid on Eestis umbes 15 000 ning noorsootöötajaid 5000, noorsootöötaja tehtav töö on sama oluline kui õpetaja töö. Selleks on ka loodud noorsootöö nädal, et tõmmata tähelepanu noorsootööle ning tunnustada head noorsootöötajat.“

Järgmisel aastal soovivad korraldajad nädalale veel rohkem noorsootöösutusi kaasata. „Sellel aastal saime noorsootöö nädala programmi 77 erinevat üritust, järgmisel aastal võiks osalejaid

veelgi rohkem olla. Uuel aastal tahame noorsootöö nädala eesmärgi ka muuta ja plaan on kaasata igast maakonnast noorsootöö nädala koordinaator,“ kirjeldas Väravas tulevikuplaane.

Kuivõrd nädala järel noorsootöösse uusi sihtgrupe kaasati, nagu nädala eesmärki ette nägi, on tema sõnul veel vara öelda. „Loodame, et kohalikes omavalitsustes tegutsesid noorsootöö asutused said tutvustada oma tegevusi neile noortele või lapsevanematele, kes noorsootöös varem osalenud ei ole,“ ütles Väravas.

Rohkelt pildimaterjali leiad: ENTK (Eesti Noorsootöö Keskuse) facebooki lehelt.

Hästi korraldatud noorsootöö nõuab teadlikkust

„Noorsootöö - omavalitsuste kohustus või võimalus?“ – just niisugusel teemal arutlesid noorsootöö nädala raames 19. oktoobril Saue noortekeskusesse noorteseire mõttehommikule tulnud Eesti omavalitsuste esindajad ja noorsootöötajad.

Liis Ehavere

Seaduse kohaselt on noorsootöö korraldamine kohaliku omavalitsuse ülesandeks. Paljudes omavalitsustes on viimastel aastatel noorsootöö jõudsalt arenenud. „Sellega tuleb tegeleda nii valdadel, kus on vaid paarkümmend noort, kui ka omavalitsustel, kus noorte arv ulatub mitmekümne tuhandeni,“ sõnas noorteseire projektijuht Katrin Pihor. „Omavalitsuste hoiakud noorsootöö suhtes lahknevad. Mõned näevad noorsootöös kohustust, mis nõuab niigi naivist eelarvest lisavahendeid, teised jällegi võimalust hoida noori kodukohas ja tõsta piirkonna atraktiivsust.“

Sellele, kuivõrd on noorsootöös pööratud tähelepanu noorsootöötajatele ja nende vajadustele, annab vastuse värske 2010. aasta noorteseire koostatud poliitikaülevaade: sageli on valdkonna kitsaskohad seotud rahaliste vahendite nappuse, noorte ja nende vanemate passiivsuse ja noorsootöö vähese väärtustamisega. Mitmed neist probleemidest seonduvad just omavalitsuse tulemuslikkusega noorsootöö korraldamisel.

Mõttevahetustes jäi kõlama, et noortele meelepärase keskkonna arendamine sõltub noorte endi ettevõtlikkusest ja tahtest midagi muuta. Selleks, et see tahe ja ettevõtlikkus tekiks, on vaja omavalitsuste juhtkonna moraalset tuge ja julgustust, sest noortele on oluline teadmine, et neid kuulatakse ja nende ettepanekuid tõsiselt kaalutakse, see paneb noori ise looma meelepärasteid lahendusi. Küsimusele, kas noorsootöö on kohalikele omavalitsusele pelgalt seadusejärgne kohustus või võimalus piirkonna jätkusuutlikku arengusse panustamisel, jäi kohale tulnud omavalitsustöötajate poolt kõlama seisukoht, et pigem annab see kohustus

võimaluse. Vastutus on aga nagunii.

Noorteseire mõttehommiku teises osas otsiti rühmatööna lahendusi küsimustele: kuidas korraldada noorsootööd nii, et see tooks paremini välja noortes peituvat ressursi; millised on olulisemad eeltingimused noorsootöö toimimiseks ja kuidas saab omavalitsus neid tingimusi luua; kuidas saada üle rahaliste vahendite nappusest; kuidas korraldada noorsootöötajate, õpetajate, ja sotsiaalmetriike koostööd nii, et noorte huvid oleks parimal viisil kaitstud?

Noorsootöö valdkondadest ja vormidest vaadeldi huvitegevust, noortekeskusi ja -tubasid, noorteühinguid ja noorte osalust, vabatahtlikku tegevust ning teavitamist ja nõustamist.

Huvitegevuse valdkonda silmas pidades peeti väga oluliseks huviringide laia spektrit, sest see loob aluse ka passiivsemate noorte kaasamisele, ja ringijuhtide professionaalsust. Selle eelduseks peeti omavalitsuse huvi noortesse panustamisel. Väikeste omavalitsuste puhul toodi välja ka koostöö naaberomavalitsustega – ikka selleks, et oleks tagatud lai spekter ja juhendajate kompetentsus. Samuti rõhutati, et oluline on olemasolevate ruumide, olgu need siis külamajad, koolid, noortetoad või muu, otstarbekat ja efektiivset kasutamist.

Noortekeskuste ja -tubade eduka toimimise üheks eelduseks peeti keskuse head ligipääsetavust, seda nii logistilisest kui ka ajalisest vaatevinklist, sest teha keskus paika, kuhu ei pääse ja avada ta kellaagadel, mis noortele ei sobi, pole mõtet. Ka märgiti ära, et keskused võiksid olla ka puudega noortele ligipääsetavad. Lisaks toodi välja, et noortetoad ja keskused ei peaks dubleerima huvikoole, kus tegevus toimub kinnitatud ainekavade alusel. Omavalitsus saab noortekeskustesse panustada, kui väärtustab neis töötavaid noorsootöötajaid ja võimaldab neile oma eelarvest mingi kulurea, et noored saaksid oma ideid rakendada.

Järg lk 2

Põltsamaa noorte ja elukestva õppe keskkuses toimus noortevahetus Hiinaga.

Keila noortekeskust külastasid lasteaia vanema rühma lapsed.

TOIMETAJA VEERG

Aitäh Sulle, noorsootöö tegija!

S eekordses Akna numbris on esimestel külgedel juttu toimunud noorsootöö nädalast. Usun, et Akna lugeja sai sellest nädalast mingit pidi osa, olgu siis ürituse planeerijana, koordineerijana, korraldajana või osalejana.

Osalesin minagi ja nii mõnelgi päeval oli tunne, et keerule on end pakkumiste vahel jagada. Veidi rohkem puutusin kokku noorte tervisekonverentsiga, mida peeti Märjamaal. Napilt nädal enne selle toimumist, kui viimasel konverentsi ettevalmistavas töörühmas osalesin, ütles

„Raplamaa noored terviseetemel kaasa rääkima ja tegutsema“ projektijuht Liina Kokk, et konverents on temalegi üllatuseks lisatud noorsootöö nädala kalendrisse. Ilmselt sai see tehtud teadlikult kellegi poolt, kes on osake võrgustikust. Olles maakonna tervisedendaja assistendina töötanud veidi üle aasta, on Liina üksjagu kokku puutunud ka noortega ja noortele suunatud terviseprojektidega. Tervise edendamine on tema erialane töö ja ühtäkki sai ta aru, et teeb ka noorsootööd. Ja teebki ning meenutab koolis kuulnud sõnu oma eriala laias profiilist ja universaalsusest. Aitäh Sulle, tervisedendaja, et teed noorsootööd!

Siinsamas küljel on põhjalik tutvustav artikkel karjääriinfo vahendamisest Sampsoni teooria kohta. Ja kuigi esmapilgul vaadates puudutab see vaid karjääriinfo vahendamist, saab sellesama skeemi võtta igasuguse noorteinfo vahendamise mudeliks. Karjäärispetsialistide sõnul ongi keeruline tömmata piiri karjääriinfo ja muu noorteinfo vahele. Niisiis, aitäh Sulle, karjäärispetsialist, et teed noorsootööd!

Neid näiteid ja seda loetelu võiks jätkata... huvijuhid, valaametnikud, riigiametnikud, euroametnikud... Võiks jätkata. Pikalt. Igatahes tea, et kui Sa juhtud neid ridu lugema, siis just Sina oled kindlasti üks neist, kes noorsootöösse oma panuse annab, ning oled tänusõnu väärt. Aitäh Sulle, et teed noorsootööd!

Praegune Akna toimetis on kokku pannud ja lugejani toonud neli lehenumbrit. Esimese mais ja alates septembrist igas kuus. Nüüd on meil oma lugejale palve kiigata Akna veebi ja täita seal asuv väike tagasiside küsitlus.

Liis Ehavere
Akna peatoimetaja

Noorele tuleb infot anda ei vähem ega rohkem, vaid piisavalt

Karjääriinfo vahendamisel on maailmas edukalt rakendatud lihtsat ja noorele endalegi mõistetavat mudelit, mis pärineb James P. Sampsonilt.

Eliis Vennik

USA Florida ülikoolis Sampsoni poolt välja töötatud teooria keskmes on klient, nõustatav. „Sageli kiputakse nõustamisprotsessi juhtima lähtuvalt spetsialistist, aga Sampsoni teooria järgi on nõustatava enda roll märksa tähtsam ning spetsialistil on vaid toetav roll. Sampsoni mudel rõhutab, et klient peab ise kõik otsustusprotsessid läbi tegema ja areneb protsessi käigus, omandades võime end analüüsida, infot hankida ja otsuseid teha,“ selgitab SA Innove juhtivspetsialist Kadri Eensalu, kelle sõnul on Sampsoni üks juhtmõtteid, et „noorele tuleb anda informatsiooni piisavalt, mitte rohkem ega vähem“.

Sampsoni loodud CIP-mudel (*Cognitive Information Processing* või kognitiivse info töötlemise mudel) kujutab endast püramiidi – infovahendamise protsessi käigus on oluline läbida kõik astmed, alustades kõige madalamalt.

„Kui inimene hakkab tegema karjäärivalikuid, peab ta tundma ennast ja selgitama välja enda võimalused. Esimeses etapis keskendutaksegi töö- ja haridusvõimalustele. Seejärel tuleb otsustusprotsessis etapp, kus toimub info kogumine, analüüs, süntees, mis viib äratundmiseni, milline on tee, mida mööda minna. Viimases faasis toimub eneseanalüüs ning inimene peab aru saama, kas valitud tee oli õige,“ kirjeldab protsessi üldist käiku Eensalu. Kui eneseanalüüsi etapis ilmneb, et tehtud valikud ei ole end õigustanud, tuleb naasta madalamale astmele ning korjata protsessi.

Eensalu sõnul saab hoolimata sellest, et teooria on mõeldud

eelkõige karjääriinfo vahendamiseks, seda kasutada ka igasuguse muu noorteinfo vahendamise mudelina.

„Üleüldse on keeruline tömmata piiri karjääri- ja muu noorteinfo vahele, sest öelda näiteks, et info huvitegevuse kohta ei mõjuta noore karjäärivalikuid, ei ole kindlasti õige,“ sõnab Eensalu. Mudeli universaalsus võimaldab seda kasutada näiteks keskuses infomaterjalide organiseerimiseks: ruumis asuvad esiplaanil need materjalid, mis aitavad ennast tundma õppida, seejärel otsustusprotsesside ja kõige muu kohta.

Rõhuasetus noore enda rollile tähendab, et info vahendaja peab aitama noort otsustusprotsessi teadvustamisel ning selgitama selle käiku. Seda saab väga mugavalt teha CIP-mudeli abil – nii teab oma karjääri planeeriv noor ka ise, millised on Sampsoni püramiidi astmed ning milline on järgmine ees ootav samm.

„Paljudel juhtudel ei vajagi klient otsesõnu suunamist ning piisabki üldistest juhustest, mis aitavad tal endal jõuda vajaliku infoni ning langetada otsuseid. Selle asemel, et küsida noorelt, kes näiteks noortekeskusesse satub, kuidas teda oleks võimalik aidata, tasub alustada avatumalt ning küsida näiteks „Mis sind täna siia toob?“,“ selgitab Eensalu.

Hiljaaegu avaldati Sampsoni teooriat tutvustav käsiraamat SA Innove eestvedamisel eesti keeles ning viidi läbi vastavasisuline koolitus karjäärispetsialistidele. Koolituse tagasisidest ilmnes, et paljud spetsialistid peavad mudelit väga lihtsaks ja loogiliseks ning on vähem või rohkem teadlikult ka sellist lähenemist rakendanud, ent seni on puudu olnud just süsteemsest vaatest, tänu millele on protsessi lihtsam juhtida.

Mudel on rakendatav kolmel tasandil, sõltuvalt sellest, milli-

Info ilmunud raamatu kohta:

- „Karjääriinfo vahendamise käsiraamat“. James P. Sampson
- Väljaandja: SA Innove, karjääriteenuste arenduskeskus
- Originaali tiitel: „Designing and implementing career programs: a handbook for effective practice“

ne on kliendi otsustusvalmidus. „Näiteks võib klient ise keskuses või mujal infot otsides hakkama saada – infospetsialist annab kätte niidiotsa ning jälgib, kas klient tuleb toime. Samas saab spetsialist igal sammul kõrval olla ja toetada ettepanekute ning viidetega. Juhul kui otsustamisvalmidus on väga vähene, saab kliendiga tegeleda süvitsi, üks-ühele,“ kirjeldab Eensalu võimalusi.

Kaht esimest rakendamise viisi on kasutatavad ka gruppide puhul. Igal juhul on oluline, et spetsialist jälgiks protsessi kõrvalt ning veenduks pidevalt selles, et noor teab, milline on järgmine samm.

Koolitusel kostis ka ettepanekuid selle kohta, et mudelit saaks kasutada karjääriõpetuse läbiviimisel koolis, lähtudes õppekava planeerimisel ning tundide läbiviimisel just neist, Sampsoni poolt välja pakutud astmetest.

„See mudel on tõepoolest sedavõrd lihtne, et on arusaadav ka noortele. Loodame kindlasti ka tulevikus mudeli eestistamist jätkata ning loodetavasti jõuame kunagi ka selle süsteemaatilise rakendamiseni meie karjääriinfo vahendamisel,“ tutvustab Eensalu tulevikuplaane.

Koolituse materjalidega saab tutvuda veebilehel career.fsu.edu/techcenter

Spetsialist: „Loodan, et mudelit hakatakse Eestis süsteemaatiliselt rakendada.“

Natalja Mahnova,
karjääriinfo spetsialist, Ressursikeskus
VitaTiim, Ida-Virumaa Rajaleidja keskus

Sampsoni pakutud mudel käsitleb protsessi (kas otsustuse langetamise protsessi või nõustamise protsessi) terviklikult, rõhudes faktil, kui oluline on pusle erinevaid osasid omavahel seostada ja tervikpilti näha. Pahatihti aga just see on takistuseks paljudele noortele (tegelikult ka täiskasvanutele) enda „õige“ tee valikul.

Esimest korda seda mudelit nähes tekkis hea tunne, et koos oma kolleegidega töötamegi selle mudeli järgi. Paljuski see oli alateadlikult, samas ka erinevatest noortevaldkonna dokumentidest (kas näiteks karjääriinfo vahendamise ja nõustamise standarditest) saaks selle mudeli osade kaupa kokku panna.

CIP mudel pakub väga lihtsalt arusaadavat ja visuaalselt kergesti loetavat skeemi - see meeldis mulle antud mudeli juures kõige rohkem. Selle põhjal võib kõikidele inimestele arusaadaval viisil selgitada, mida karjääriteenused endast kujutavad. Minu hinnangul sobib see mudel Eestis rakendamiseks väga hästi - ühe päevaga pole siiski võimalik seda igapäevase arusaadavaks teha, see eeldab palju tööd ja võtab aega.

Loodan väga, et hakkamegi seda mudelit Eestis süsteemaatiliselt rakendada. Sellesse tuleb kaasata kõik üldhariduskoolid ja noortega töötavad inimesed, sest tegelikult ei puuduta see ainult karjäärivalikut, vaid üldse kõiki otsuseid, mida me iga päev teeme. Täna sel päeval põhinevad need otsused sageli ainult faktidele ja erinevate võimaluste teadvustamisele. Aga kui ei osata neid enda iseärasustega siduda, siis võivad need pigem kahju tuua.

Hästi korraldatud noorsootöö nõuab teadlikkust

Algus lk 1

Noorteühingutest ja noorte osalustest mõtteid vahetades toodi välja, et noorte võimalusele ühiskonnaelus kaasa rääkida ja oma mõtteid välja öelda ning koos kaaslastega oma põhimõtete eest seista mõjuvad positiivselt noorte kogukonda vedava liidri olemasolu ja tema hea koostöö (omavalitsuse) noorsootöötajaga. Eduka toimimise alusena toodi välja ka tegutsemistahe ja võrgustikutöö. Omavalitsused saaksid selles vallas kaasa aidata sidemete arendamisega osaluskogudega ja noorte kaasamisega KOVide töösse.

Vabatahtlikust tegevusest, mis on siis eelkõige teiste aitamine või tegutsemine

ühiskonna heaks oma vabast ajast, rääkides toodi rühmatöö tulemusena välja tõsiasia, et kõikvõimaliku kaasamisega tuleb alustada juba päris lastega – see on eelduseks noore ja hiljem täiskasvanu kaasalõõmises vabatahtlikus tegevuses. Oluliseks peeti kogukonna informeerimist. KOV saab oma öla alla panna eeskju näidates, kaasates ametnikke vabatahtlikku tegevusse ning sama oluliseks peeti rahalist toetust vabatahtlikku tegevusse panustamisel ning vabatahtlike tunnustamist.

Teavitamis- ja nõustamistöö vormidest kõneldes jõuti tõdemuseni, et valdkonna edukaks toimimiseks on vajalik võrgustikutöö ning stabiilne

rahastamine, mitte projektipõhine. Ka peeti oluliseks, et info oleks noortest lähtuv: noorteinfo pole see, mis noortekasse jõuab, vaid see, mis noori huvitab! Omavalitsus saab oma panuse anda teavitamis- ja nõustamistööd väärtustades, planeerides, koostööd tehes ja noori usaldades ning neile vastust pakkudes. Rühmatööde ettekannete lõpul jäi kõlama mõte: tähtis on noortele anda sõnum, et nende arvamus loeb – et ka nemad ise saavad osaleda, kuid kannavad ka vastutust oma kodukoha kujundamise ja arengu eest.

Noorteseire mõttehommik on Praxise mõttehommikute formaati järgiv vabas vormis arutelu valdkondlike eks-

pertide, poliitikakujundajate, huvirühmade esindajate osalusel, mille käigus otsitakse lahendusi ühe noorte elu ja noorsootööd puudutava probleemide kompleksi lahendamiseks. Rohkem infot noorte olukorrast, võimalike kitsaskohtadest ja lahendustest leiab noorteseire veebilehel: noorteseire.ee.

Noorteseire süsteemi arendamise ja rakendamise seotud tegevusi rahastatakse Euroopa Liidu struktuurifondidest ja riikliku struktuuritoetuse vahenditest Eesti Noorsootöö Keskuse eelarve kaudu „Perioodi 2007-2013 struktuuritoetuste seaduse“ ja programmi „Noorsootöö kvaliteedi arendamine“ alusel.

Peatoimetaja: Liis Ehavere

Akna ajakirjanikud: Erle Allas, Pille Ivask, Eliis Vennik, Teelemari Loonet, Helene Loonet, Rivo Veski, Teele Üprus

Ajalehe Aken väljaandmist ja veebilehe haldamist rahastab Euroopa Sotsiaalfondi programm „Noorsootöö kvaliteedi arendamine“

Väljaandja: OÜ Nädaline

Address: Viljandi mnt 6, 79511 Rapla, Eesti

Telefon: 489 2130, GSM: 529 3996

E-post: aken@nadaline.ee, aken.enl.ee

Trükk: AS Kroonpress. Tiraaž: 3500

Valmis karjääriteenuste uuring

Tartu Ülikooli sotsiaalteaduslike rakendusuringute keskus RAKE viis SA Innove tellimisel läbi uuringu, et teada saada, milline on Eesti elanike teadlikkus karjääriteenustest, millised on inimeste karjäärplaneerimise oskused ja kuidas hinnatakse karjääriteenuste kättesaadavust ning koostööd erinevate teenust pakkuvate osapoolte vahel.

Liis Ehavere

Tänaseks on Eestis loodud võrgustik, mis peaks noortele pakkuma tuge ja nõustamist olulistel eluetappidel karjäärilaste valikute tegemisel – meil on ühtekokku töö paar-sada karjäärspetsialisti, kes on ametis erinevates nõustamis- ja teavitamiskeskustes ehk Rajaleidja keskustes ning suuremates koolides. Lisaks vahendavad karjääriinfot portaaliidid Rajaleidja ja Stardiplats, ning kaheksateistkümnendat aastat toimub noorte infomess „Teeviit“.

Noortele näib info hajus ja esitus keeruline

Tartu Ülikooli sotsiaalteaduslike rakendusuringute keskus RAKE juhataja kohusetäitja ning programmitjuhi Kerly Espenbergi sõnul näitavad uuringu tulemused, et õpilastel on raskusi info leidmisega. „Pool uuringus osalenud õpilastest ei tea, kuhu karjäärilase info saamiseks

pöörduda või kust neid huvitavat infot otsida. Noorte hinnangul on info erinevate allikate vahel hajutatud ning sageli nende jaoks liiga keeruliselt esitatud,“ ütles Espenberg ja lisas, et eriti kriitiline on see mitte-eestlastest noorte puhul, kelle hulgas teadlikkus karjäärplaneerimisel tuge pakkuvatest asutustest ja infoallikatest on tunduvalt madalam kui eestlastest noortel. „Näiteks on noorte teavitamis- ja nõustamiskeskustest kuulnud enam kui kolmveerand eestlastest ning vaid 39% muulastest noortest, avatud noortekeskuste puhul on olukord veidi parem: neid teab 79% eesti ja 61% muulastest noortest. Ka infomesside ja Rajaleidja osas on lühed suured,“ tõi Espenberg välja konkreetseid tulemusi. Uuringust ilmneb, et info leidmist raskendab asjaolu, et paljude ametlike teenuseosutajate veebilehed on ainult eestikeelsed või on venekeelse info hulk tunduvalt väiksem.

Käesolevaga on tegu juba teise analoogse üleriigilise karjääriteenuste süsteemi uuringuga. 2006. aastal läbi viidud uuringu tulemustega võrreldes on Eestis inimesed muutunud teadlikumaks karjääriteenustest ning sellest, millistest allikatest karjäärilaste infot ja nõu leiab. Võrreldes varasema uuringuga on näiteks suurenenud Eesti Töötukassa (91% vs 98%), tööotsinguportaalide (70% vs

87%), noorte infomessi „Teeviit“ (60% vs 77%) ning karjääriportali Rajaleidja (34% vs 50%) tuntus elanikkonna hulgas.

Õpetajad soovivad järjepidevust ja koolitust

Uuringus osalenud õpilased ei teadnud, kelle poole pöörduda, aga õpetajad toovad välja, et nad ise tunnevad puudust infost ja koolitusest, mis aitaks neil noortele sellel alal tuge pakkuda. „Vene õpetajate koolide õpetajad peavad karjäärplaneerimisega seotud teemade käsitlemist harvem oma ülesandeks ning pühendavad sellele ainetel õpetamisel vähem tähelepanu,“ tõi Espenberg välja teise probleemi. See on ka põhjus, miks mitte-eestlasteni jõuab kooli kaudu tunduvalt vähem karjääriinfot.

Tööalane karjäär ja selle kujundamine on riiklikus õppekavas välja toodud ainevaldkondi läbiva teemana. Vastanud õpetajad näevad siin ohtu, et mitmed teemad võivad kattuda või halvemal juhul võib osa noortele mõeldud hädavajalikust infost katmata jääda. „Õpetajate hinnangul on probleemiks vähene ajahulk, mida ainetunnis karjääriteemade käsitlemiseks kulutada saab. Lahendusena nähakse karjäärilase õppeaine liitumist õppekavasse, mis ühtlasi tagaks teema jär-

jepideva ning läbimõeldud käsitlemise koolis,“ märkis Espenberg.

Lapsevanemad suunaja rolli

Karjäärilase info või nõu saamiseks eelistavad õpilased pigem personaalset lähenemist, mistõttu pöörduvad noored ennekõike oma lähedaste või õpetajate poole. „Mõneti üllatavana tuli välja lapsevanemate madal teadlikkus noortele suunatud karjääriportaalidest, -messidest ja -nõustamiskeskustest. Kui võrd esimesena pöörduvad lapsed üldjuhul just õpetajate või oma vanemate poole, siis tuleb tõsta lisaks õpilastele ka lapsevanemate kui õpetajate teadmisi, et nad oskaksid järeltulijat abistada ja vajadusel õige spetsialisti või veebilehe juurde suunata,“ sõnas Espenberg.

Uuringu tulemused avalikustatakse novembri teises pooles ning on leitavad SA Innove kodulehelt. Uuringu sihtrühmadeks olid 15-26-aastased õpilased; õpetajad ja lapsevanemad kui karjääriteenuste huvipooled; lisaks viidi läbi laiapõhjaline elanikkonna küsitlus. Kokku osales uuringus enam kui 1000 õpilast, ligi 600 lapsevanemat, üle 500 õpetaja ja enam kui 200 karjääriteenuste valdkonnaga seotud huvipoolt. Uuringu läbiviimist toetas Euroopa Sotsiaalfond.

Suvel sai tööd üle 4000 noore

2011. a võimaldas riigi toetus osaleda õpilasmalevates rohkem kui neljal tuhandel noorel vanuses 13-26. Haridus- ja Teadusministeerium eraldas Hasartmängumaksu Nõukogu otsuse alusel 2011. aastaks ligi sada tuhat eurot õpilasmalevate korraldamiseks ja arendamiseks, millele toetati 45 malevakorraldajat.

Kuigi alaealiste töölevõtmisega kaasneb tööandjale rida tööajaga ja alaealise töötaja turvalisusega seotud kitsendusi, on see siiski tööandjale võimalus olla sotsiaalselt vastutustundlik ning tutvustada oma ettevõtet ja valdkonda järgmisele põlvkonnale.

„Malevasuvi oli positiivses mõttes üllatuslik. Taas leidis mitmeid uusi tööandjaid, kuid samuti oli ka pikaajaseid tööandjaid, kes väärtustasid noorte panust ning olid töötulemustega väga rahul,“ selgitas õpilasmalevate projektijuht Toni Käsper.

Malevas saavad noored proovida erinevaid ametid, kujuneda tööharjumus, malevale eelneval koolitusel saadakse teadmisi tööseadusandlusest, CV koostamisest ja karjääri planeerimisest üldiselt. Maleva korraldaja peab tagama malevlastele turvalisuse ning tööle lubatakse ainult tunnustatud noorsootöötajaid (maleva rühmajuhiks tohib olla vähemalt laagrikasvatava tunnistust või noorsootöötaja III kutset omav isik).

„Riigi kui õpilasmalevate rahastaja jaoks on oluline, et noored on turvalises keskkonnas koos asjatundlike noorsootöötajatega ning saavad varakult töökogemuse, mis aitab neil enda tööhoivevalmidust suurendada,“ sõnas Käsper.

Taasiseseisvunud Eestis on õpilasmalevad praegusel kujul tegutsenud alates 1993. aastast. Koondprojekti „Õpilasmalevad 2011“ koordineerib Eesti Noorsootöö Keskus.

Teeviit saab täisealiseks

Detsembri alguses toimuv infomess Teeviit tähistab seekord oma 18. sünnipäeva. Ürituse peakorraldaja Toni Käsperi sõnul jätkab ka täiskasvanud Teeviit oma missiooni suunata noori tegema õigeid valikuid nii edasiste õpingute kui ka karjäärilaste osas. Igal aastal osaleb mitmepäevasel üritusel hulgaliselt õppeasutusi ja ettevõtteid, kes huvilistele oma programmi tutvustavad. Silmast silma saab kohtuda tudengitega, tekkinud küsimustele antakse kohe vastused. „Oodatud on kõik, kellele läheb korda enda ja teiste tulevik,“ võtab Käsper lühidalt kokku.

Tänavu laiub infomess Teeviit koguni 9100 ruutmeetril, asetsedes korraga neljas hallis. „A- ja B-hallis toimuvad 1.-2. detsembril SA Innove eestvedamisel kutsemeistrivõistlused Noor Meister 2011. D-hallis toimub SA Archimedes ja Euroopa Komisjoni korraldatav eriprojekt „Maailm valla – õpi, tööta ja tegutse välismaal!“, mis tutvustab külastajatele, millised on nende võimalused õpingute, töötamise, ettevõtluse alustamise, vabatahtlikuna tegutsemise ja rahvusvahelise koostöö vallas eelkõige Euroopas, kuid ka mujal maailmas. Oma kogemusi jagavad Eesti, Läti ja Leedu projektide elluvijad, näidatakse filme, toimuvad arutelud ning noortel on võimalik ka ise tegevustes kaasa lüüa. Lisainfo: euroopa.noored.ee/maailmavalla,“ tutvustab Käsper selle aasta programmi. Samuti toimuvad mitmed aktiivsed eriprojektid nagu 3. detsembril aset leidev üleriigilise koolinoorte ilukonkursi lõppvõistlus Eesti Koolimiss 2011.

Lisaks on avatud omapärane Rajaleidja karjäärikohvik, kus messil osaleja saab rääkida oma tulevikuplaanidest, et hiljem suurest infohulgast vajaliku leidmine kergem oleks. Karjäärikohviku „menüüs“ leidub infot hariduse, tööturu ja elukutsete kohta. Ettekandjate rollis on maakondlike noorte teavitamis- ja nõustamiskeskuste ehk Rajaleidja keskuste töötajad.

Lisaks saavad soovijad lasta teha HIV kiirtesti, osaleda Kutselabori töös ning palju muud huvitavat.

Teeviita peetakse sel aastal juba 18. korda. Igal aastal on messi külastatavus olnud väga suur, mistõttu kinnistub ühiskonnas vajadus selliste karjäärimeetrite järele. Toni Käsper sõnas, et Teeviida kui Eesti suurima noorte infomessi edukuse valem seisneb kogemustes. „Jätkuvalt luuakse uusi ja atraktiivseid võimalusi, millest on võimalik messil osa saada. Kindlasti mängib edukuses rolli ka n-ö noorelt noorele lähenemine, kus korraldustiim lähtub noorte ootustest ja vajadustest. Teeviit on suurepärane koht tänapäeva kiires maailmas avastada palju erinevaid tulevikuvõimalusi ning saada vajalikku infot ja seda kõike ühest kohast. Jätkuvalt pakub internet meile kogu maailma, kuid messil on võimalus reaalselt kohtuda ja suhelda erinevate inimestega ning saada kohe vastuseid oma küsimustele, ilma et peaks e-maili sisse logima.“ arvas Teeviida peakorraldaja. Eesti Noorsootöö Keskuse korraldatav infomess Teeviit 2011 toimub 1.-3. detsembrini Tallinnas. Lisainfo programmi, korralduse ja pilethindade kohta: teeviit.ee

Väärtusmärk „TULEVIK.“ aitab Eesti noorsootööl ühte nägu minna

Eesti noorsootööl on nüüdsest ühtne tunnusmärk „TULEVIK.“, mis töötati välja selleks, et noorsootöö eripalgelisi valdkondi ühendada ja avalikkusele selgelt esitleda.

Teelemari Loonet

Algul soovisid Eesti Noorsootöö Keskus (ENTK) ja noorsootöö asutuste esindajad, et reklaamibüroo Taevas Ogilvy looks Eesti noorsootöö valdkonnale tunnuslause ehk slogani. Töö käigus otsustati aga, et vaja on midagi püsivamat ja nii sündis väärtusmärk, mis koosneb sõnast „TULEVIK.“ ja kolmnurgakujulisest graafikast.

„Kindlasti ei saa seda nimetada sloganiks,“ rõhutas Helene Vetik reklaamibüroost Taevas. „Slogan kui ajutine reklaamlause pole midagi, mida noorsootöö oleks vajand, seega väanasime veidi algülesannet ja saime aru, et Eesti noorsootöö vajab midagi sihikindlat ja eneseusku

väljendavat, mille alla koondata. Andsime sellele ühisele joonele nimeks väärtusmärk. See on üheselt ja selgelt mõistetav kujundatud sõna, mis saaks elus püsida võimalikult kaua ja innustada nii noori kui ka vanemaid ning ka koostööpartnereid.“

Väärtusmärgi loomine on osa noorsootöö valdkonnale ühtse identiteeti otsimise ja kujundamise protsessist. ENTK kutse väärtustamise suuna juht Ingrid Väravas selgitas, et seejuures oli eesmärk eripalgelist noorsootöö valdkonda selgemalt määratleda. „Noorsootöö valdkonda võib lugeda üpris killustunuks,“ ütles ta. „Noorsootööl on kaheksa valdkonda: erinoorsootöö, huvialaharidus, info noortest ja noortele, nõustamine ja uuringud, noorsootöölane koolitus-, täiend- ja ümberõpe, noorte tervistav ja arendav puhkus, noorte töökasvatav ja rahvusvaheline noorsootöö. Et aga kõiki valdkondasid kuidagi ühendada,

otsustati välja töötada valdkonna-ülene identiteet.“

Identiteedi töögrupis otsustati, et välja tuleb töötada noorsootöö valdkonna ühtne slogan. „TULEVIKU“ kasuks otsustati septembris toimunud koosolekul, kus osalesid ENTK ja erinevate noorsootöösutuste esindajad. Väärtusmärgiga kaasas käivas brändiraamatus selgitatakse valikut nii: „Tulevik.“ väljendab üheselt ja selgelt seda, kes noored tegelikult on – kogu riigi ja rahva tulevik. See tähendab noortele rohkem positiivset vastutust ja täiskasvanutele meeldetuletamist, et praegused noored on tõepoolest meie ainuvõimalik tulevik. Tulevik, millest räägime, ei ole midagi kaugel. Tulevik on nüüd ja praegu.“

„Kui kõik osapooled märki austavad ja otstarbekalt kasutavad, hakkab kogu Eesti noorsootöö minema ühte nägu ja meie lootus on, et see on kvaliteetse tuleviku nägu,“ märkis Helene Vetik.

Kommentaari:

Helene Vetik
reklaamibüroost Taevas:

Usk eesti noortesse ja omakorda neisse eneseusu süstimine ning noorsootöö väärtustamine ja sellele sedavõrd konkreetse väärtusmärgi omistamine on ainuõige lähenemine. Väärtusmärgi, mis koosneb sõnast Tulevik ja graafilisest kolmnurk-noolest võib kasutada näiteks ainult sõnaliselt vormis kõnede, sõnavõtte, kirjade, esitluste ja muude materjalide puhul, kasutades seda vastavalt kontekstile lause osana (nt: „Noored on meie tulevik“, „Tulevik on käes“, „See plaan viib meid tulevikku“). Lisaks on märk mõeldud kasutamiseks kõigile noorsootööga seotud osapooltele – noortele, noorsootöötajatele, lapsevanematele, koostööpartneritele, ametnikele jne. Materjal, millele see graafika kujundatakse, võib olla milline tahes – T-särk, plakat, kiri, kruus või presentatsioon, miks mitte ka kleepekas või õhupall.

Tervisedenduslik noorsootööprojekt Raplammaal

Projektijuht Liina Kokk Raplammaa tervisedenduslike koolide suvelaagri lõpetamise eel.

Foto: LIIS EHAVERE

Noorsootöö nädalal peeti projekti „Raplamaa noored terviseetemel kaasa rääkima ja tegutsema“ raames noortele mõeldud tervisekonverentsi, millel käsitleti noorte endi pakutud teemasid.

Liis Ehavere

Akadeemiliste ettekannete asemel keskendus konverents erinevatele töötubadele, milles tutvustati ellujäämisõpetusi matkarajal ja looduses, jagati toitumisalast nõu, õpetati lõdvestustehnikaid, räägiti avameelselt alkoholiteemadel, jagati parimaid praktilisi kogemusi erinevatel tervisevaldkondi puudutataval teemadel ning pakuti liikumisrõõmu. Töötubades said üles astuda ka noored ise.

Projekti eestvedaja, Rapla maavalitsuse tervisedendaja assistent Liina Kokk ütles, et nii konverentsi kui ka kogu projekti korraldajad on noored ise. „Tahame selle projektiga pakkuda noortelt noortele meetodikat,“ lisas ta.

Projektijuhina peab Liina oluliseks toetada noorte algatusi ja soodustada noorte kaasamist arengu- ja otsustusprotsessidesse, võimaldada noori aktiveerivate

tegevuste korraldamist ja julgustada noori terviseetemel sõna võtma ning tegutsema.

Projektimeeskond pandi kokku Raplammaa Tervise Edendavate Koolide suvekoolis augustis. „See oli siiras rõõm tööst noortega! Esialgu ma veidi pelgasin, kuidas ma noortega kontakti saan ja töötubades toime tulen, kuid tagasiside oli väga positiivne.

Suvekool oli baaskoolitus edasistekstegevusteksprojekti „Raplamaa noored terviseetemel kaasa rääkima ja tegutsema“. Minu sõnum noortele oli, et see pole mitte teie jaoks, vaid see on koos teiega. Et nad kõigepealt kaasa räägiks ja seejärel ise tegutses,“ rõhutas Liina Kokk projekti peamist mõtet.

Septembris korraldasid noored Raplas Sadolini spordihoones maakondliku tervise võistluspäeva „Rokime terviseks“, konverentsipäevaks valmis noorte terviseleht TerviSeks ning esimesel detsembril toimub Kohilas näidendite ülevaatus „Täiuslik maailm tervena“.

Raplamaa tervisedendajad on noorte terviseprojekte ja uuringuid järjepidevalt ellu viinud. Ülemöödunud aastast „Miks-Seks?!“ projekti vedas kaks

aastat Märjamaa noortekeskus. Tänavu on projektijuhiks paari aasta eest Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli lõpetanud Liina Kokk, kes oma teadmisi ellu rakendades leidis end ühtäkki tegemas noorsootööd.

Projektijuht Liina Kokk meenutas õpinguid: „Tervisedenduse õppetooli inimesed rõhutasid koolis tihti, et meid koolitatakse nn universaalseks. Tulevikus oleneb üliõpilaste enda võimekusest, spetsialiseerumise võimalustest ja oskuste praktiseerimisest ning arendamisest, kus just tööle saadakse. Ametikoha nimi ei pea olema ju tervisedendaja, et rahvatervisege tegeleda ning haigusi ennetada. Seega võibki tervisedendaja leida end näiteks sotsiaal-, noorsoo-, spordi- või tervisetöötajana erinevates institutsioonides.“

Täpsemalt projektist „Raplamaa noored terviseetemel kaasa rääkima ja tegutsema“ saab lugeda: raplamv.ee/terv/

Tänavuaastane noorteprojekt „Raplamaa noored terviseetemel kaasa rääkima ja tegutsema“ saab teoks tänu Raplammaa Partnerluskogule ja Euroopa Liidu Maaelu Arenduse programmi Leader Eesti noortemeetmele.

Noorsootöötajale valmis käsiraamat „Räägime tervisest“

Tänavu sügisel valmis Tervise Arengu Instituudil (TAI) noorte sotsiaalsete oskuste ja isiklike vajaduste toetamiseks tervisevaldkonnas käsiraamat „Räägime tervisest“, mis sobib kasutamiseks noorsootöötajale, noortekeskuse töötajale, noorsootöö korraldajale ja spetsialistile, kooli huvijuhile, sotsiaalpedagoogile või sotsiaaltöötajale, noorsoopolitsei- ning teistele noorsootöö valdkonnas töötavatele inimestele.

Liis Ehavere

Lisaks on materjal abiks mitmetulundusühingute ning vabatahtlike kaasavate organisatsioonide töös, lapsevanematele, noorteorganisatsioonidele, noori toetavatele organisatsioonidele, asenduskodude ja turvakodude töötajatele. Ideest trükise valmiseni kulus mitu aastat.

„Mõte tekkis juba 2008. aastal TAI tervise edendamise osakonna juhatajal Tiia Pertelil, kes koos laste ja noorte tervise vanemspetsialisti Karin Streimanniga juhendmaterjali valmimisel

ka kõige suurema töö ära tegid,“ ütles TAI tervise edendamise osakonna laste ja noorte tervise vanemspetsialist Triinu Kalle. Raamat on mahukas, puudutab väga mitmepalgelisi tervise- teemasid ning jaguneb kuueks suuremaks peatükiks: tervis läbi noorsootöö; tervislik toitumine ja kehaline aktiivsus; vigastused, noort ümbritsev keskkond ja selle ohud; vaimne tervis; uimastid; seksuaaltervis.

Iga peatükk koosneb teoreetilise taustmaterjalist, millele järgneb valik samateemalisi aktiivtöid. Teoreetilise materjaliga on soovitatav tutvuda enne aktiivtööde läbiviimist, need teadmised võimaldavad noorsootöötajal ennast antud valdkonna teemasid käsitledes kindlamini tunda.

Aktiivtööd on grupitööd, mis kaasavad noori aktiivselt mõtlema ning arutlema vastava teema üle. Aktiivtööd on osaliselt autorite originaallooming ning osaliselt kohandatud kasutamiseks tööks avatud noortekeskuses.

Selleks, et noorsootöötaja olemasoleva juhendmaterjaliga hästi ümber oskaks käia ja info

arusaadavalt noorteni viiks, korraldas TAI oktoobris kolmepäevase pilootkoolituse kaheteistkümmele noorsootöötajale. Kalle selgitas, et koolitus oli suuresti üles ehitatud aktiivõppemetooditele, nii et kõik osalejad olid aktiivselt kaasatud ja said paljusid noortele suunatud aktiivtöid ka ise läbi teha ja tunnetada.

„Osalejate tagasiside koolitusele oli väga positiivne. Kiideti just seda, et koolitus oli kaasahaarav, mitte lihtsalt loengu pidamine, ning osalejad said palju häid mõtteid, ideid ja nippe, mida oma igapäevases töös rakendada nii mängude ja grupitööde läbiviimisel kui ka töölehtede täitmisel,“ sõnas Kalle.

Huvilistel tasub uuel aastal ennast kindlasti kursis hoida TAI koduleheküljega (tai.ee), kus saab olema nii juhendmaterjali veebiversioon kui ka teatud koolituste toimumise kohta. Raamatut „Räägime tervisest“ ja paberandjal juhendmaterjali jagatakse huvilistele üksnes koolituste käigus, mida järgmisel aastal plaanitakse läbi viia kolmel korral ning sealhulgas ka väljaspool Tallinna.

Seminaridel kõneldi noorte tervisekäitumisest

Oktoobri teises pooles peeti Rakveres tänavu juba teist korda noorte tervise ja seksuaalkäitumise teemalise seminarid. ESFi programmi „Noorsootöö kvaliteedi arendamine“ raames ellu viidud seminaridel räägiti, kuidas noorsootöö kaudu tervislikke eluviise propageerida saab.

Teemari Loonet

20. oktoobril toimunud seminar sarnanes sisult juunikuus peetud samalaadse kohtumisega ja täpsemalt võeti vaatluse alla sõltuvused, noorte väärtused ja tegutsemise motivatsioon ning seksuaalsus ja turvaline seksuaalkäitumine. Oma ala ekspertide ettekannetele järgnesid töötoad ja arutelu moderaatori juhendamisel.

Seksuaaltervise teemast rääkis seminaridel SA Terve Eesti koolitaja Triin Sökk. Ta märkis, et kuigi praegused teismelised (14-19aastased) kasutavad kondoomi juba tunduvalt rohkem kui praegune noorte täiskasvanute põlvkond, on ka siin arenguruumi.

Näiteks arvavad mõned noormehed, et ilusalt ja korraliku välimusega neult lihtsalt

pole võimalik suguhaigusi saada või leiavad, et kondoomi kasutamine on liiga ebamugav, tüdrukud arvavad aga ekslikult, et suguhaiguste eest kaitsevad pillid ja katkestatud suguühed. „Midagi nagu teatakse, aga mitte päris kõike,“ ütles koolitaja.

Sökk kirjeldas ka juhtumit kuuekümnendates eluaastates tervisekasvatuse õpetajaga, kes polnud ise kunagi kondoomi kasutanud ja küsis koolitajalt nelja silma all abi, kuidas klassi ees seda peenisemulaaži peale sättida.

„See ongi võib-olla raske, sest me ise ei tunne end mugavalt teemat käsitledes, me ei tunne end mugavalt seda kasutades, võib-olla me ei oskagi, sest meil ei ole vaja läinud. Ja kui see õpetaja nüüd peab sellest rääkima, siis ta tunneb end ebamugavalt – ja see on täiesti arusaadav,“ kõneles Sökk.

„Aga kui sa oled lapsevanem või tegutsed noortevaldkonnas, siis tegelikult peaks see olema teema, milles sa tunnend end hästi mugavalt. Võib-olla su hoolealustel on seda infot ühel hetkel vaja või sa pead neid kuskile suunama või aitama,“ rääkis Sökk. Tema sõnul on uuringud näi-

danud, et näiteks USA osariikides, kus propageeritakse enne abielu seksipäev hoidumist ega anta koolides seksuaalkasvatuse tunde, on rohkem HIV-positiivseid, suguhaigusi ja teismeliste rasedusi. „Ehk siis mida rohkem me sellest räägime, seda hiljem meie lapsed alustavad seksuaal- eluga, sest nad on rohkem kursis,“ ütles ta. Keskmise seksiga alustamise vanus on Eestis seejuures 14, nii et neil teemadel võiks noortega rääkima hakata juba tunduvalt varem.

SA Archimedes Euroopa Noored Eesti büroo ESFi programmi „Noorsootöö kvaliteedi arendamine“ koolitustegevuse koordinaator Ivica Mägi ütles, et seminarid korraldati kõigile noortevaldkonna inimestele, kes noorte tervise teemalises teavitus- ja ennetustöös on oluline roll ka noorsootööl,“ märkis ta. Mägi sõnul korraldab SA Archimedes Euroopa Noored Eesti büroo mitmeid terviseetemelisi koolitusi noorsootöötajatele ka järgmisel aastal. Infot noortevaldkonna koolituste kohta leiab mitteformaalse õppimise veebist (www.mitteformaalne.ee)

Väärtuste õpituba aitas märgata väljakujunenud tõekspidamisi

Noorte valikuid igapäevaelus suunavad erinevad väljakujunenud väärtused ehk tõekspidamised, mida on kujundanud perekond, hiljem koolielu, siis kooliväliline tegevus ja lõpuks kogukond.

Liis Ehavere

Kuidas aga luua positiivne keskkond väärtuste väljakujunemisele ja kuidas aidata noortel enam mõelda oma väärtuste peale - nende küsimustega tegelesid Raplas ja Paides õpetajatele ja noorsootöötajatele väärtuste õpituba läbi viies Euroopa Noored koolitaja Piret Jeedas ja SA Archimedes Euroopa Noored Eesti büroo avalike suhete juht Marit Valge.

„Õpitoas tutvustame noorsootöötajatele ja õpetajatele väärtusi, mida arendavad programmi Euroopa Noored projektid. Õpituba oleme korraldanud juba kolm aastat peaaegu kõigis Eesti maakondades. Kuna sel aastal on programmi Euroopa Noored prioriteediks Rapla- ja Järvamaa, jõudsime õpitubadega ka siia,“ sõnas Marit Valge Rapla õpitoa kohvipausil.

Õpitoas osalenud Märjamaa valla noortekeskuse juhataja Pille Rökk oli rahul: „Tulin, et kohata oma piirkonna inimesi, sest olin vahepeal lapsega kodune. Arvan, et õpituba aitab mul mõista oma piirkonna väärtusi ja ennekõike õpetab, kuidas neid väärtusi märgata, hinnata ja kuidas neid noorteni viia. Õpituba siin on väga loominguiline, aktiivne ja osalejaid kaasav.“

Ühises ringis tegid osalejad mitmesuguseid väite-harjutusi, vaatasid enesesse, et kindlaks teha oma tõekspidamised, lahendasid erinevaid lugusid ning leidsid võimalusi, kuidas väärtuste-teema noorteni viia. Õpitoas tutvustati ka Euroopa Noored Väärtuste kogumikku kui praktilist tööriista väärtuste teema käsitlemiseks töös noortega. Kogumik sisaldab filme, muusikat, mängu, mõteteri ja küsimusi, mis ärgitavad noori väärtuste üle mõtlema. Iga osaleja sai endale isikliku Väärtuste kogumiku ning seda toetava meetodite kogu koos harjutuste ning viidetega. Kogumiku materjalid (filmid, muusika, tekstid jm) on kättesaadavad <http://euroopa.noored.ee/valjaanded>. Väärtuste õpitoas kasutatud meetodite kohta saab lugeda <http://mitteformaalne.ee/vaartuste-õpituba>

Väärtuste õpitubasid korraldas SA Archimedes Euroopa Noored Eesti büroo programmi Euroopa Noored vahenditest.

Bordergame'il mõeldi eestlaste ja lätlaste lähendamisele

„Millal Sa viimati Läti peale mõtlesid? Täna, eelmisel nädalal või ei tule üldse meelde?“ Nii kutsuti Viljandi-, Valga- ja Võrumaa noori partnerlusseminarile Bordergame, mis leidis aset 7.-9. oktoobrini Valgamaal Nakatu.

Teale Üprus

Et tegu oleks tõelise partnerlusega, käisid seminaril ka noored Lätist, nii kogunes osalejaid kokku ligi 30. Lisaks noortele osalesid ettevõtmisel mõlema riigi noorsootöötajad. Seminari läbiviija Elina Kivinuki sõnul olid seminari eesmärgid tutvustada osalejatele programmi Euroopa Noored võimalusi ning ka kontaktide loomine Eesti ja Läti noorte vahel, et tekiks uusi projekte.

Seminar algas reedel teistmoodi kui kombeks, nimelt moodustati osalejatest 5-6-liikmelised segarühmad, niisiis olid gruppis nii eestlased kui ka lätlased. Nende ülesandeks oli Valga ja Valka linnas tänavatel liikuvatelt inimestelt küsida kohaliku eluolu kohta ning nad pidid välja uurima kohalikele noortele pakutavad võimalused ja ka probleemkohad. „Vastuste põhjal tuli juttu võimalikest

projektidest, et kaks nii lähestikku elavat rahvast omavahel suhtlema panna ning jõudsime järeldusele, et algust tuleks teha just noortest,“ rääkis seminaril osalenud Maarika Piirimees Valgast.

Seminari kolm päeva olid täis mitmesugust tegevust. Kivinukk tõi välja, et tutvuti programmi Euroopa Noored väärtuste ja võimalustega, sealhulgas saadi teada mitteformaalsest õppimisest, räägiti konkreetsemalt noortevahetusest ja noortealgatustest ning alustati oma projekti-ideede visandamist, seejuures saadi samm-sammult läbi käia olulisemad etapid projektitaotluste koostamisel.

Seminaril osalenud Maarit Stepanov Otepäält sõnas, et peamiselt õpiti, kuidas oma mõtted teoks teha. Koostati näidisprojekte ideest teostuseni, neid küll ei esitatud kuhugi, kuid enamik projekteid olid Stepanovi hinnangul selleks kõlblikud. Piirimees lisas, et harjutati projektide kokkupanemist mõeldes küsimustele – mida soovitakse teha, kus, kellele ja miks peaks toimuma ning mis saab, kui ei toimu?

„Elkõige soovin seda seminari esile tõsta kui hea algusega ettevõtmist. Alustades

praktilise aktiivse harjutusega, mis toimus tavalisest koolituskeskkonnast väljas, andis see hea tõuke osalejatele omavaheliseks paremaks tutvumiseks, samuti oli see hea pinnas tekitamaks mõtteid oma projektide kohta,“ oli Kivinukk seminari aktiivse algusega rahul.

Projektiideid tekkis seminari jooksul viis. Stepanov tõi näitena, et üks grupp soovis ühendada Läti ja Eesti muusikasõpru ja korraldada ühine laager, teised aga tahtsid näiteks eri rahvusest erivajadustega noori tutvustada näitelaagri abil. Lätist tulnud Annija Stipnice lisas, et paljud ideed pühendusid ka rahvuse lähendamisele, eriti noorte puhul.

„Seminari lõppedes oli enamik osalenutest veendunud, et soovivad oma projektitaotluste kallal edasi töötada ning see siis ka programmi Euroopa Noored rahastuse küsimiseks esitada,“ lausus Kivinukk.

Partnerlusseminari korraldas SA Archimedes Euroopa Noored Eesti büroo koostöös Läti Euroopa Noored bürooga programmi Euroopa Noored raames.

Euroopa Noored taotlusvooru tulemused selgunud

Tänavu aasta oktoobris jagati neljandat korda SA Archimedes vahendusel Euroopa Liidu noorte kodanikuharidusprogrammi Euroopa Noored toetusi.

Erle Allas

Eesmärk on pakkuda noortele ning noorsootöötajatele vahendeid oma ideede elluviimiseks, mis omakorda peaksid kaasa aitama noorte arengule, avardamata silmaringi ning pakkuma kogutud tarkuste kaudu lisaväärtust ühiskonna erinevatele gruppidele. Toetusi jagati seekord 26 projektile kogusummas üle 252 800 euro. Toetati nii Eesti-siseseid kui ka rahvusvahelist koostööd arendavaid tegevusi.

Eesti tasandil saavad noortealgatuste alaprogrammis oma mõtte rakendada Kohtla-Järve Ühisgümnaasiumi õpilased, kes soovivad luua vastastikuse abi kaupluse, et pakkuda abivajajatele annetatud esemeid. Noorteseminaride alaprogrammis avaneb MTÜ Tallinn 2011 projekti „Vaba linn“ raames noortel võimalus välja töötada erinevaid lahendusi ja prototüüpe Tallinna linnaelu paremaks muutmisel.

Rahvusvahelise koostöö raames asuvad Euroopa vabatahtliku teenistusse Eestis noored Armeeniast, Tšehhist, Inglismaalt, Prantsusmaalt, Itaaliast, Ukrainast, Makedooniast ja Gruusiast. Eesti noored sõidavad vabatahtlikuks Hispaaniasse, Kreekasse ja Makedooniasse.

Noorte demokraatiaprojektide raames saab grupp Simple Street võimaluse selgitada inimõiguste olemust ja olulisust Eesti noortele. Noorsootöötajate rahvusvahelise koostöö arendamise eesmärgil toetati ka nelja projekti. Foorumteater teeb koolituse „Free Our Mind“ Rumeenia, Inglismaa, Itaalia, Eesti ja Portugali noortega töötavatele inimestele. Toetusi jagati ka kahele rahvusvahelisele noortevahetusele.

Ida-Virumaal asuv MTÜ No Borders soovib oma noortevahetusega „Re-Motion“ pöörata pilgud linnast maale, kus noortel puuduvad tihti nn suure asustuse eelised, seda nii sotsiaalsete suhete kui ka võimaluste poolest. Asukoht ning mõningad piirangud ei tohiks aga saada takistuseks, et luua oma kodukandis väärtusi ning aidata kaasa ühiskonnaelu edendamisele.

Kes oskaksid tekkinud olukorras anda parimat nõu kui mitte need, kes omavad isiklikke kogemusi. Selleks soovib MTÜ No Borders tuua järgmise aasta aprillis Põlvamaale Viira külasse kokku vabatahtlikud Ungari, Prantsuse, Poola, Hispaania, Itaalia ja loomulikult meie oma Eesti maanoored. 10 päeva jooksul jagavad eri riikide vabatahtlikud kogemusi, milliste probleemidega on nad väikesemates linnades/külades/alevikes silmitsi seisnud ja kuidas on nad neist üle saanud. Vabatahtlikud arutlevad enda tegevuse üle ning jagavad praktilisi nõuandeid, plaanis on erinevad rollimängud ning ümarlauad, et info ja mõtted saaksid liikuma.

Programm Euroopa Noored toetab 13-30-aastaste noorte omaalgatust ja rahvusvahelist koostööd ning pakub rahvusvahelisi enesetäiendamisevõimalusi ka noorsootöötajatele. Taotlusi võivad esitada kõik mittetulundusühingud, avalik-õiguslikud asutused, kohalikud omavalitsused ja noortegrupid. Programmil on alates 2012. aastast 3 taotlustähtaega: 1. veebruar, 1. mai ja 1. oktoober.

Lisainfo euroopa.noored.ee

Toeta programmi Euroopa Noored tulevikku!

Programm Euroopa Noored saab praegusel kujul läbi 2013. aasta lõpuks. Euroopa Komisjon on järgmiseks perioodiks teinud ettepaneku liita programm Euroopa Noored teiste Euroopa Liidu haridusprogrammidega, mis vähendab noorte võimalusi oma projektidele toetust saada. Liitu Facebook'i lehega Youth in Action Ambassadors ja jaga teistega oma mõtteid programmi Euroopa Noored projektidest ja toetusest eraldiseisvale noorteprogrammile. Teavita oma seikukohast ka Eestist valitud Euroopa Parlamendi saadikuid. Lisainfo: <http://euroopa.noored.ee/node/5102>

Koolitus “Ütle sõna sekka!” 11. detsembril

Koolitusel tutvustatakse noortele osaluse võimalusi, arendatakse projekteid noorte osaluse vallas ning selgitatakse, millised on programmi Euroopa Noored võimalused noorte osaluse arendamiseks. Koolitusele on oodatud kandideerima noorteorganisatsioonidesse (noortekogud, õpilas- ja üliõpilasesindused jt) kuuluvad noored. Lisainfo: <http://euroopa.noored.ee>

Koolitus “Noorsootöötaja roll laste ja noorte tõrjutuse ennetamisel”

Kesk-Eestis 14.-15. detsembril toimuv koolitusel käsitletakse noorsootöö ja noorsootöötaja rolli noorte tõrjutuse ennetamisel. Koolitus, toitlustus ja majutus on osalejatele tasuta ja rahastatud Euroopa Sotsiaalfondi ning Eesti Vabariigi programmi „Noorsootöö kvaliteedi arendamine“ ressurssidest. Lisainfo: www.mitteformaalne.ee

Lahedad õpimeetodid, head koolitajad, kasulikud õppematerjalid, väärt näited ja noortevaldkonna koolituskalender: www.mitteformaalne.ee

Mitteformaalse õppimise veeb

· Lahedad õpimeetodid

· head koolitajad

· kasulikud õppematerjalid,

· väärt näited

· noortevaldkonna koolituskalender

Euroopa Noored
Telepurk
pakub tööd

PÄKAPIKKUDELE!

Töö sisu: piiluda Telepurki, otsida lemmikvideo(sid) ja jagada oma heakskiitu

Töökoht ja info: euroopa.noored.ee/telepurk

Tööaeg: paindlik, Euroopa Noored Telepurk on avatud 24 h

Töötasu: kiitus ja kingitus jõulukuul

Kasuks tuleb:
õige kirjaoskus, Facebook'i konto

Hiina ja Eesti noortevahetus pakkus osalejatele uut hingamist

Eesti ja Hiina noortevahetus oli hea näide sellest, kuidas riikidevahelises koostöös on võimalik õppida ja kogemusi jagada hoolimata kaugest vahemaast.

Erle Allas

Ühiselt veedetud nädala jooksul tajusid noored, kui koduselt armsad on meie omad harjumused, kuid ka seda, kui põnev on olla osake erinevast. Maailmaruumi avarus ja võimalused töid noortevahetuse näol lähemale nii kaugel kultuuri kui ka seda kultuuri kandvad inimesed.

Eesti Noorsootöö Keskuse abiga sai tänava aasta oktoobris Eesti Vabariigi Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Hiina Rahvavabariigi Haridusministeeriumi vahelise koostööprogrammi toel teoks sõpruskohtumine.

Hiina ja Eesti noorte kohtumise eesmärk oli toetada kultuuridevahelist õppimist, soodustada huvi hiina kultuuri vastu ning innustada koostöö- ja sõprussidemete loomist.

NÜ Juventus Põltsamaalt sai endale au kohtumist organiseerida ja kaugeid külalisi võõrustada. Kuidas läks ja kuidas noored rahule jäid, sellest rääkisime KUMU kauniste kunstide keskel.

Sõpruskohtumise programm oli tihedalt kirju, püüdes lühikese ajaga pakkuda võimalikult palju. Noored külastasid Põltsamaa kooli ja noortekeskust, Tartu AH-HAA keskust, Tallinna vanalinna, Hiina saatkonda Eestis, KUMU kunstimuuseumi, Kloogaranna noortelaagrit jpt põnevaid kohti. Ühisel õhtul olid sisustatud erinevate

Hiina noortevahetuse delegatsioon AHHA keskuses.

FOTO: ERAKOGU

tegevuste ja mängudega, et üksteist ja teineteise kultuure paremini tundma õppida.

Eesti noorte sõnul oli kauge külalistega väga lihtne, kuna nende kustumatu huvi ja aktiivsuse tõttu toimusid üritused paljuski iseenesest. Maailm oli Hiina noorte jaoks justkui tagurpidi pööratud, nad leidsid vaimustumiseks allikaid kõigest, alates loodusest ja lõpetades toidumüüga.

Küsimuse peale, mida aga võiksim meie õppida Hiinalt, pidas Eesti delegatsiooni liige Tuuli Kaeramaa oluliseks ära mainida süsteemsust koolis: „Meie õpilaste arv klassides on tavapäraselt 30, aga Hiinas on üsna tavaline õpilaste arv

klassis 200!” See, kuidas on sellise suure massiga õppetöö organiseeritud, oli meie noorte jaoks imestusväärne ja oluline märk süsteemsest toimimisest.

Hiina noorte grupijuht Meng Ruisen ja tema delegatsiooni liikmed pidasid põnevaks meie õpilaste võimalust õppida meisterdamise ja käsitöö kaudu erinevates tundides. Nende koolides sellised võimalused puuduvad, mistõttu koolitöö jääb pigem teooriate ja õpikute maailma. Samuti meeldis noortele olla hetkeks osa Eesti perekonna tavaelust - kodudes ja perekonna keskel, kuna nende oma koolid asuvad kodudest tihti kaugel ning paljud õpila-

sed elavad meie mõistes ühiselamutes, mistõttu võimalusi pere seltsis olla on vähe.

Nii Eesti kui ka Hiina noortelt jäid jutuajamise käigus sõpruskohtumisest kõlama ühised mõtted: positiivne on võimalus teada saada, milline on teineteise kultuur ja näha, millised on meie iseloomud ja käitumismallid erinevates olukordades.

Sellised kohtumised aitavad mõista paremini eri riikide rahvaid ning avardavad silmaringi saamaks aimu, milliste tavade ja uskumuste järgi erinevad ühiskonnad toimivad.

NÜ Juventuse tegevjuhi Heidi Paaborti sõnul meenutavad Hiina noored kümne

aasta taguseid Eesti noori: „Nende vahetu olek, suur huvi, aktiivsus, soov õppida, näha ja kõike kogeda. Mulle meeldis, et Hiina noored rääkisid meie-vormis, mitte „mina“, nagu eurooplastele tänasel päeval omane. See omakorda pani mõtlema, et kuidas see kõik Eesti noortes taas üles äratada.”

Samas jäi Paabort hiinlaste külaskäiguga väga rahule ning usub, et see oli hea kogemus nii noortele kui ka ühendusele, mis tõi uut hingamist ja ideid. Kindlasti püüab NÜ Juventus vähemalt Põltsamaa tasandil rahvusvahelise noorsootööga jätkata, sh Hiina teemat keskuse tegemistesse rohkem integreerida.

ELi Hiina noorteaasta ühendas Euroopa ja Aasia noori

2011. aasta kuulutati Euroopa Liidu (EL) Hiina noorteaastaks. Et aastanumbri vahetumine pole enam kaugel, on õige aeg teha tagasivaade sellele, mida tehti, kus käidi ning milliseid kogemusi saadi.

Pille Ivask

ELi Hiina noorteaasta suureks eesmärgiks oli Hiina ja Euroopa kultuuride lõimimine, tutvustamine ning rahvusvahelise dialoogi arendamine noortevahetuse kaudu. Samuti peetakse noorteaastat oluliseks Euroopa ja Hiina vaheliste suhete arendamiseks ning tihedama koostöö tegemiseks. Lisaks sellele ühtib ELi Hiina noorteaasta ka vabatahtliku te-

gevuse aastaga, seega julgustatakse erinevate ürituste läbiviimist Euroopa ja Hiina vahel.

Sandra Lillemaa sihtasutusest Noored Kooli, kes osales noorteaasta avatseremoonial ja sellele järgnenud erinevatel aruteludel Pekingis 20.-28. veebruarini, meenutab toimunut järgmiselt: „Avatseremoonia näol oli tegemist piduliku üritusega, kus esinesid erinevad artistid ning peeti mõned pidulikud kõned tähtsate inimeste poolt (videotervitus Jose Manuel Barrosolt, kõne Hiina peaministrilt jm).

Minu jaoks olid aga palju huvitavamad tol nädalal toimunud arutelud Hiina noorteorganisatsioonide esindajatega, kus räägiti sellest, kuidas

nende noorsootöö üleriigiliselt üldse on korraldatud ning tehti ka konkreetseid ettepanekuid omavahelisteks projektideks. Samuti oli väga huvitav külastus Hiina Välisministeeriumisse, kus kohtusime noorte diplomaatidega. Seal tekkis päris terav arutelu demokraatiast Hiinas - noored Hiina diplomaadid selgitasid oma arusaama demokraatiast. Oli huvitav kuulata ning püüda mõista, kuidas hiinlased ise oma poliitilist olukorda selgitavad.”

Samuti avatseremoonial osalenud Heidi Paabort NÜst Juventus lisab, et temale jättis avatseremoonia väga hea mulje: „Jäi tunne, et Hiina võtab asja tõsiselt.”

Aasta jooksul korraldati mit-

meid foorumeid ning seminare, mis olid mõeldud eelkõige koostööpartnerite otsimiseks, teineteisega tutvumiseks ning projektide ja tegevuste algatamiseks.

Liise Valma käis 4.-11. juulini toimunud Euroopa Liidu ja Hiina noorteaasta jätkusuutliku arengu teemalisel foorumil, kus räägiti nii majanduslikust kui ka ökoloogilisest jätkusuutlikkusest ja arengutest. „Kindlasti suurenesid teadmised jätkusuutlikust arengust, mis võimaldavad teadmisi selgemini oma igapäevastesse tegevustesse integreerida.

Samuti laienes kontaktvõrgustik aktiivsete Euroopa ja Hiina noorte liidrite seas, mis võimaldab uute initsiatiivide

ESFi hanke teine tegevusperiood on käivitunud

2010. aasta septembris sõlmisid Eesti Noorsootöö Keskus ja MTÜ Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus lepingu Euroopa Sotsiaalfondi (ESF) vahendite abil programmi „Noorsootöö kvaliteedi arendamine“ raames esitatud pakkumise „Noorte konkurentsivõime suurendamiseks ja sotsiaalse tõrjutuse vähendamiseks ühiskonnale pakutava noorsootöö teenuse osutamise läbi noortekeskuste“ tegevuse elluviimiseks.

Pille Ivask

Lepingu raames saavad kolme aasta jooksul 150 noortekeskust võimaluse kaasata oma tegevusse rohkem noori ja ESFi vahendite toel muuta teenused mitmekülgsemaks.

1. septembril käivitus ESFi hanke teine tegevusperiood. „Oleme nüüd juba kogenumad,“ iseloomustab tulevikku Eesti Avatud Noortekeskuste Ühenduse (EANK) noorsootöö spetsialist Heli Erik.

Hanke esimene osa on Mobiilne Noorsootöö (MoNo), mis on suurusjärgus viiendik kogu ESFi hankest. „Plaanis on koostada mobiilse noorsootöö käsiraamat, et tegevus Eestis oleks ühtne. Kolm osa sidusime kompleksteenuseks, mis sisaldab huvitegevust, tööelu tutvustavaid tegevusi ja noorte omaalgatuslikke projekte. Kompleksteenuse osaks on noorte omaalgatuslike projektide fond (NAF),“ lisab Erik. Laiemalt avatud huvitegevuse põhimõte.

Omaalgatuslike projektide näol on tegu noorte endi algatatud kogukonda toetavate projektidega, milles peab tegevusperioodi jooksul osalema vähemalt 60 noort vanuses 12-16 aastat. Erik soovib, et noored võiksid üles otsida lähima noortekeskuse, mis praegu hankes osaleb. NAFi taotluse abil saaksid noored hakata ellu viima just omi ideid.

Hanke esimesel perioodil käivitusid mitmed noorteprojektid ja huviringid. Lisaks viisid noored läbi mitmeid omaalgatuslikke projekte. „Meenub lugu sellest, kuidas ühe asula kohalik omavalitsus oli kaua aega lubanud ja planeerinud teha korda koolistaadioni, kus puudusid näiteks jalgpallivärvad. NAFi projekti raames kirjutasid ette võtlikud noored projekti, said toetuse ning tegid ise staadioni korda,“ lausub Heli Erik.

„Kes teeb tulevikuplaane, see peab jälgima ANK.ee lehekülge, et olla infoga kursis ja jälgida uueks tegevusperioodiks avanevaid võimalusi,“ soovib Heli Erik.

Noorsootöö ajaloo konverents keskendus Euroopa eri piirkondade kogemuste vahetamisele

Tallinnas 4.-7. oktoobrini toimunud Euroopa noorsootöö ajaloo konverentsist võtsid osa 17 riigi esindajad. Noorsootöö ajaloo Euroopa piirkondlikust analüüsist tuletati tänapäeva kitsaskohtade ja ka hästtoimivate süsteemide põhjuseid.

Rivo Veski

Armeenia, Belgia, Horvaatia, Eesti, Soome, Kreeka, Ungari, Läti, Leedu, Luksemburgi, Norra, Portugali, Rumeenia, Serbia, Rootsi, Hollandi ja Suurbritannia ametnikud ja noorteuurijad kohtusid neljal päeval, et vahetada pikaageid kogemusi noorsootöö vallas ning boonuseks sõlmida edasisi kokkuleppeid ja vahetada kontakte.

Euroopa Liidu ja Euroopa Nõukogu noorsootöö partnerlusprogrammi koordinaatori Joachim Schildi sõnul võib noorsootöö ajaloo küsimus esiti ebavajalik tunduda, kuid tegelikkuses see nii pole. „Me ju õpime ajaloo ja muudame noorsootöö sel viisil kontseptuaalseks, otsides vastuseid tänastele küsimustele ajaloo ajaloost.

Seekordse konverentsiga olime suutnud vaadelda väga olulisi küsimusi, mis eristavad noorsootööd lääneriikides ja näiteks postsovetlike riikides,“ andis Schild lühida ülevaate.

Noorsootöö on riigiti erinev

Peamistest erinevustest noorsootöö alal tõi Schild välja nägemusliku aspekti. „Riigiti nähakse noorsootööd kui sotsiaaltööd, mõnes riigis jälle rohkem kui kultuurilist tegevust ja vaba aja sisustamist ning erinevused seisnevad ka selles, kuidas noorsootööd korraldatakse. Mõnes riigis on noorsootöö rohkem juhitud, mõnes jällegi väga initsiatiivipõhine. Seega võib öelda, et erinevuste rohkus on see, mis meid kokku toob ja mis selle konverentsi ka huvitavaks teeb,“ lisas Schild.

Pikaagest kestva noorsootöö kulgu näeb Suurbritanniast pärit Howard Williamson (Professor of European Youth Policy, University of Glamorgan) ainult ajalooliselt demokraatlikes Euroopa riikides, ning on veendunud, et ühist osa Euroopa noorsootööl polegi.

„See, mida me kutsume noorsootöök, on liili või ühenduskoht väga paljude erinevate valdkondade vahel. Need võivad olla ühiskonna struktuurid ja noored inividid tänaval, sotsiaaltöö ja haridus, sisepoliitilised küsimused ja rahvusvahelised poliitikad.

Mõnedes riikides on noorsootöö muusika, näitlemine, tantsimine, teistes kaasamine,

noorte omavaheline sidumine jne. Pole olemas täiesti sarnaselt korraldatud noorsootööd, kuid on ühised väärtused ja alused, kuidas noortega tööd teha ja neile eneseteostust pakutakse, on ühine arusaamine, mida võiks tinglikult nimetada noorsootöök,“ leidis Williamson.

„Noorsootöö on eelkõige väärtuste ja hoiakute kogum, teatud eetika, noorte võrdse partnerina käsitlemine, noorte kaasamine ja osalus, arendavate tingimuste loomine, mitteformaalne õpe ja kasvatustöö. See, et mõnes riigis kasutatakse nimetust noorsootöötaja, mõnes sotsiaalkultuurilise töö spetsialist ja mõnes kasvataja, tuleneb riikide ajaloolisest arengust ning ei oma tähtsust.

Ka Eestis on noorsootöötajal mitu ametinimetust, nt huvijuht – üldhariduskooli noorsootöötaja näol, laagrikasvataja, noortemaleva komandör, treener, huvihariduse spetsialist – lõppkokkuvõttes on oluline aga see, mida ja kuidas tehakse.

Näiteks 1. Euroopa noorsootöö konverentsil, kui kõik need erinevate ametite inimesed üle Euroopa kokku tulid, tõdeti samuti, et see, mida nad teevad, on ühiselt arusaadavalt nimetatuna – noorsootöö, ning nad on kõik noorsootöötajad, kuna jagavad ühiseid väärtusi töös noortega ja rää-

givad omavahel oma tegevusest n-ö ühte keelt,“ selgitas Eesti Noorsootöö Keskuse juht Edgar Schlümmer.

„Uurijate konverents aitas paremini mõista, miks ühes või teises riigis on noorsootöö arengus ühte või teist teed mindud. Tegelikult lääne ja postsovetlike riikide arengu te vahel on võimalik mitmes kohas paralleeli tõmmata – nt see, et noorsootöö on saanud alguse noortest endist, ehk noorteühingutest oli kõigi riikide ajaloos läbiv joon,“ lisas ta.

Kas Eestis on noorsootöö kõigile

Vene noorte küsimus Eesti noorsootöö korraldamisel vajaks Williamsoni sõnul rohkem läbimõtlemit. „Ma võiksin olla väga kriitiline ja öelda, et selle peale ei mõeldagi. Aga üsna kindlalt vajavad vene noored eraldi lähenemist ja kõiki noori ühe massina võtta on vale,“ täheldas Williamson, kes on viinud läbi teadusuuringud Euroopa noorsoopoliitika.

Williamsoni hinnangul annaks vene noortega suhestumine Eesti demokraatiale hoopis uue lisaväärtuse. „Ühiskondlik dialoog vene ja eesti noorte vahel on varasematel momentidel, kui selleks on olnud võimalus, lõppenud või lõpetatud. Dialoog eesti

ja vene noorte vahel on aga väga vajalik riigile ja rahvale arengu seisukohalt,“ täpsustas Williamson.

Eesti Noorsootöö Keskuse juhi Edgar Schlümmeri meelest ei tohiks noori rahvuste alusel lahterdada. „Eesti noorsootöö on suunatud kõigile rahvustele, kes meie riigi pinnal elavad ja toimetavad ning see on põhimõtteline lähenemisviis.

Me ei sõnasta ei majanduslikku, keelelist ega ka muusugust kuuluvust, kellele noorsootöö mõeldud on. Igal noorel Eestis on õigus ja peaks olema võimalus saada sama mitmekesist ja kvaliteetset noorsootööteenust eneseteostuseks. Spetsiifilisematest sihtgruppidest rääkides on küsimus ainult teostuses, sh meetodites, mitte erilises, just selle grupi jaoks mõeldud n-ö teises noorsootöös,“ põhjendas Schlümmer.

Üldises plaanis hinnati Eesti noorsootööd väga hästi struktureeritaks ja toimivaks. Olgugi et konverentsi teema puudutas Euroopa noorsootöö ajalugu, oli Eestis toimunud kohtumisel kohaliku noorsootegevuse vastu põhjendatult suurem huvi.

Euroopa noorsootöö ajaloo konverentsi korraldasid Euroopa Nõukogu, Haridus- ja Teadusministeeriumi noortekeskus ja Eesti Noorsootöö Keskus.

Erinoorsootöö

Noorte arenguvõimaluste toetamine ja koostöö võimalusi alaealiste komisjonidega

Alaealiste komisjonide põhiülesandeks on kuriteoennetusliku töö korraldamine ning mõjutusvahendite kohaldamise abil alaealiste suunamine, leidmaks nende probleemidele võimalikke lahendusi. Oma põhieesmärkide saavutamiseks suunavad alaealiste komisjonid alaealiste käitumist mõjutusvahendite abil. Mõjutusvahendeid, mida alaealistele õigusrikkujatele võimalik kohaldada, on kokku üheksa:

- hoiatus;
- koolikorralduslikud mõjutusvahendid (pikapäevärühmad ja kasvatusraskustega õpilaste klassid);
- vestluse suunamine psühholoogi, narkoloogi, sotsiaaltöötaja või mõne muu spetsialisti juurde;
- lepitamine; kohustus elada vanema, kasuvanema, eestkostja või hooldaja juures või lastekodus;
- üldkasulik töö;
- käendaja määramine;
- noorte- või sotsiaalprogrammid või rehabilitatsiooniteenuses või ravikuurides osalemine;
- kasvatuse eritingimusi vajavate õpilaste kooli suunamine.

Alaealiste komisjonides kohaldatud mõjutusvahendid on oma olemuselt suunava ja kasvatusliku eesmärgiga ning noore arengut toetavad. Mõjutusvahendi kohaldamisel on oluline lähtuda alaealise probleemidest, vajadustest ja tema isiksusest ning kaasata mõjutamisprotsessi ka tema lähivõrgustik. Et alaealisele saaks kohaldatud võimalikult parim mõjutusvahend, lähtutakse probleemi tervikust ning selgitatakse, miks on alaealine antud õigusrikkumise toime pannud, ning kuidas vähendada riski, et ta paneb tulevikus toime uue õigusrikkumise. Mõjutusvahendite kohaldamise ning selle kaudu noore abistamise juures on oluline erinevate koostööpartnerite panus. Selleks kõigeks vajab aga alaealiste komisjon häid koostööpartnereid alaealise elukoha läheduses. Siinkohal tuled mängu SINA!

Kuidas saad oma organisatsiooniga panustada?

Mõjutusvahendite kogu spektrist on ennekõike üldkasulik töö ja noorteprogrammid need mõjutusvahendid, mille kohaldamisel on noorsootööasutustel ja noorteühendustel ning noorsootöö korraldajatel ühingutel võimalik alaealiste komisjonidega koostööd teha. Kui oled koostööst huvitatud, võta nendega julgelt ühendust, kuna ainult üheskoos saame noorte arenguvõimalusi toetada ja aidata noortel muutuda. entk.ee/koostooalaealistekomisjonidega

Noorteorganisatsioonid alustavad koostööd alaealiste komisjoniga

Noorsootöö ja -tegevused peaksid jõudma kõigi noorteni, ka nendeni, kes seadusega pahuksisse läinud. Selle eesmärgiga kutsubki ENTK noorteorganisatsioone üles tegema koostööd alaealiste komisjoniga.

Pille Ivask

See annaks samal ajal võimaluse rakendada nii alaealiste komisjoni otsuseid (seni on meetmeteks olnud ühiskonnakasulik töö või noorteprogrammis osalemine) kui ka laiendada noorteorganisatsioonide sihtrühmi.

Valga maakond Lõuna-Eestis on võtnud nõuks ja jõuks otsida koostööpartnereid, kes oleksid nõus võtma enda hoole alla seadusega pahuksisse läinud alaealisi.

„Oleme kohaldanud alates

2010. a alaealistele üldkasuliku tööd. Üheksa alaealist on teinud kokku 100 tundi tööd. Üldkasulik töö on kasvatusliku iseloomuga mõjutusvahend, mida võib kohaldada alaealisele tööst või õppimisest vabal ajal.

Üldkasuliku töötäitmisekäigus saab alaealine sotsiaalseid kogemusi ning arendatakse alaealise enesedistsipliini ja elementaarseid tööoskusi. Alaealine rakendatakse üldkasulikule tööle ainult täiskasvanu juhendamisel ning õppimisest vabal ajal,“ iseloomustas ettevõtmist Valga maavalitsuse spetsialist laste hoolekande alal Janika Käst.

Sel aastal leiti uueks koostööpartneriks SA Valgamaa Isamaalise Kasvatuse Püsi-

tööd teostada. Sihtasutuse eesmärgiks on pakkuda Valga linnas isamaalise kasvatuse, kaitsetahte arendamise ja noorsootöö korraldamist ning ajalooapärandi tutvustamist ja säilitamist koostöös erinevate ametkondade ja kohalike omavalitsustega.

Noored paremateks inimesteks

Valga Isamaalise Kasvatuse Püsiüksuse juhataja Meelis Kivi sõnas, et noortele leitakse tegevust alati: „Meie asutuse personal on väike, see-eest territoorium aga suur.

Tegevused olenevad ilmast: alati on midagi teha õues, kas võtta kätte hari või reha, samuti tahavad masinad aeg-ajalt lappi.“ Kivi lisas, et

noorte tegevuse üle pole nad nurisenud, vastupidi, tööd on tehtud üllatavalt hästi.

„Alati kuulame ära nende ettepanekud, panustame inimlikule lähenemisele. Suhtume noortes, kes on seadusega pahuksisse läinud, mõistvalt – kuulame nad ära, sest usume, et nii saab mõnelgi murekoorem kergemaks.“ Tema usk koostöösse on siiras: „Arvan, et nii mõnigi noor võib tänu sellele saada paremaks inimeseks.“

Tunnustus juhendajatele

Janika Käst sõnas, et Valgamaal on palju neid inimesi, kes tööst vabal ajal on nõus tegelema noorte juhendamiseks, need tublid kodanikud kutsuti ka tunnustusürituse-

Heidi Paabort: Mulle meeldib, kui unistustel ei ole piire

Kohtumisel 2010. aasta noorsootöötaja tiitli pälvinud Heidi Paabortiga tõden peagi, et ebaeestlaslikult avatult sooviks Heidi oma tööst rääkimise asemel vestelda hoopis muudest asjadest. „Ma soovin väga, et noorsootöötajates nähtaks ka inimest ja tema huvialasid. Ka noorsootöötajal on pereelu ja vaba aeg,“ alustab Heidi meie vestlust.

Eliis Vennik

Niisiis ei rääkinud me Heidi, Põltsamaa noorte- ja elukestva õppe keskuse bossiga, nagu tema vanim tütar ütles, ja Eesti Avatud Noortekeskuste ühenduse Euroopa Sotsiaalfondi hankejuhiga vaid noorsootööst. Kolleegid peavad Heidit enesekindlaks ja konkreetseks, alati tõsise näoga inimeseks, ent see on vaid üks pool temast.

„Ma ei ole kuri nõustaja-tädi nagu Euroopa Liidu projektide puhul tihti arvatakse. Olen eelkõige sõber oma nõustatavatele ja kodus täiesti tavaline pereema.

Minu loomuses on olla tagasihoidlik inimene, mulle ei meeldi esineda ning kodus ma ei peagi seda tegema. Kui oled töö konkreetne inimene, siis arvatakse, et sa oled ka kodus selline. Inimesed peavad mõistma, et väljaspool tööd oleme me teistsugused. Samas on nii kodus kui ka tööl mul samane roll - mitte lasta tekki-kaosel,“ sõnab Heidi, kellel on kodus abikaasa ja neli tütart: 11-aastane Merlin, 5-aastane Meribel ning 2,5-aastased kaksikud Helena ja Hanna.

Väärtustab ja planeerib aega

„Olen oma maailma pidanud ümber mõtlema. Eelkõige seetõttu, et kaksikud sündisid kolm kuud enneaegsetena. Kui sul on neli last, muudab see märkimisväärselt kogu sinu elukorraldust ja logistikat. Ellujäämiseks on vaja leida tasakaal. Kuigi armastan oma tööd väga, tunnen siiski, et ühiskond surub peale mõtteviisi, et miks sa teed seda tööd, sul on kodus neli last? Samas ma ei taha olla ema, kes ütleb kunagi oma lastele, et ta pidi nende pärast tööst loobuma, ja kahjuks ei saaks ma kojujäämist ka endale lubada,“ räägib Heidi sisemistest võitlustest, mida nelja lapse kasvatamine

kaasa on toonud. Samas ütleb ta, et ideed ja lahendused „lihtsalt tahavad minust välja tulla“. Seetõttu näebki Heidi iga päev palju vaeva selle nimel, et saavutada tasakaal töö- ja pereelu vahel.

„Mida rohkem lapsi, seda rohkem sa väärtustad oma aega. Pean minuti pealt planeerima iga oma tegevust ning läbi mõtlema, mida teen täna. Homset päeva ma tavaliselt ei arvesta. Alati võib keegi haigeks jääda või juhtuda midagi muud ootamatut,“ räägib Heidi. Kuigi võib tunduda, et iga oma tegemise detailne planeerimine ajab inimese hulluks, ei ole Heidi sõnul teist võimalust.

„Ajaplaneerimine on võtmesõna. Sellistele asjadele ei mõtle enne, kui oled selles olukorras. Töökoormust ma laste tõttu otseselt vähendanud ei ole. Projektinduses tuleb lihtalt mõelda, et dokumentatsioon oleks kogu aeg enam-vähem korras. Mulle meeldib ütlus, et kunst ei ole koristada, vaid kodu pidevalt korras hoida. Olen selle põhimõtte ka projektindusse üle võtnud. Aga ka mina ei ole robot ja eksin mõnikord,“ tõdeb ta.

Kui küsin, kas lapsed on muutnud seda, kuidas Heidi oma tööd näeb, siis tunnustab ta, et maailma näeb ta nüüd tööpoolest teistmoodi: „Ka Põltsamaa keskuse puhul leidsime koos meeskonnaga, et see peab kindlasti olema väga kodune. Emana näen, mida laps ootab ja tahab ning tean noorsootöötajana, et paljudel seda ei ole. Tegelen noorsootöoga, sest soovin, et ka minu laste ümber olev elukeskkond oleks parem... et vägivalda oleks vähem, et oleks turvalisem, et noorte väärtushinnangud loksuksid paika... et mu tütar ei tuleks jutuga, et tal on vaja kõige uuemat ja vingemat telefoni, sest kõigil teistel on.“

Loob ja nihutab piire

Noorsootöösse sattumine oli Heidi jaoks mõnevõrra juhuslik. Ta on lõpetanud hoopis tantsu eriala ning noorsootööd ei ole ta kunagi õppinud. Pärast keskkooli unistas Heidi üldse telerežiiri erialast, filmindus on teda alati võlunud. Seda, et ta võiks kunagi ehk filmialale sattuda, ei välista Heidi ka nüüd. „Mulle meeldib luua ja mulle meeldib, kui unistus-

Heidi Paabort viisidil Hiinas Miau külas.

Foto: ERAKOGU

Heidi Paabort tunnustustseremoonial vastu võtmas 2010. aasta noorsootöötaja tiitlit.

Foto: MEELE KÜTTIM

tel ei ole piire. Noorsootöö on niivõrd uus valdkond ning seetõttu ei ole keegi seda veel lõplikult valmis vorminud. Aga kui midagi on valmis, on vaja alati neid, kes piire nihutaksid. Teen seda, mis tundub südames õige ja ma ei oska öelda, kas jään siia alatiseks,“ ei välista Heidi tulevikus teistes valdkondades tegutsemist. Õigupoolest näibki Heidi, et noorsootöö valdkond on tõusuteel ning inimesed on hakanud sellele väärtust tajuma.

Selles, et Heidi panust erialases ringis kõrgelt hinnatakse, ei ole kahtlust ning ka Hei-

di ise usub, et mingi jälje on ta ehk noorsootöösse jätnud, ni- hütades piire nii kohalikul kui ka üle-eestilisel tasandil. „Ma arvan, et olen mõjutanud inimeste arvamust noorsootööst ja väärtusest, vajalikkusest. Aga kahjuks on üldlevinud arusaam, et Eesti noorsootöötaja ei tohi näida enesekindel, sest nii võid mõjuda üleolevana. Võib jääda mulje, et olen väga oma arvamustes kindel, aga samas tean, et teatud olukordades tuleb mõelda, mida sa ütled ja kus ütled, et hoiduda negatiivsetest tagajärjest,“ usub Heidi. Tema ene-

Osalemine on eluviis

Heidi on püüdnud oma lapsi kasvatada sellises vaimus, et osalemine oleks nende jaoks eluviis. „Vanemad tütreid juba ise osalevad palju ja nad ei saa tegelikult aru, mis on see, millesse me teisi noori tahame kaasata, sest nende jaoks on see elu loomulik osa,“ kirjeldab Heidi. „Ma arvan, et noor ei peagi teadma, et see, mis teeme, on noorsootöö. Tema tahab saada seda, milleks tal on õigus - täiskasvanute tähelepanu ja noore isikust lähtuvad arenguvõimalused.“

Oma väiksematele lastele on Heidi õpetanud, et alati ei saa kõike korraga ja neil on vaid üks ema: „Ma ei saa ju korraga mõlemat riietada või toita. Nad peavad mõistma, et on vaja olla kannatlik ja nad on mulle võrdselt olulised. Muidugi olen ka mina vahel väsinud ja ei taha kedagi kodus näha. Nagu iga lapsevanem, luban minagi mõnikord, et „kohe tulen“, aga siis ei lähe. Neil hetkedel sisendan endale, et olen ise sellised valikud teinud, järelikult ei tohi nii käituda. Eeskujuna on nakkav ja seda tasub ka teistele täiskasvanutele sisendada.“

Oma laste kasvatamist kõrvalt vaadates on Heidi tajunud, et üks sihtgrupp, kes leiavad oma tee noortekeskusesse, on näiteks need noored, kelle puhul ei olda kasvatuses järje-

kindlad: kelle vanemad ei jälgi, kuidas lapsel koolis läheb, mida ta vabal ajal teeb, mille kallal arvutis nokitseb ning kas ka tegelikult välja minnes lubatud huviringi jõuab. „Üks põhjustest, miks noored keskkusesse jõuavad, on kindlasti see, et kodus ei ole enam normaalset täiskasvanu-mudelit. Tullakse selleks, et keegi teda kuulaks, ta saaks kuhugi kuuluda, et teda tunnustatakse ja ta mõistaks, et on kellegi jaoks vajalik. Keskuse roll on aidata tekitada taas usaldus täiskasvanutesse, ent noorsootöötaja peab tajuma, et ta ei ole sellele lapsele ema ning jääma oma tegelikku rolli. Kõik eelnev on vaid üks tahk mitmekülgse noorsootöö seas,“ räägib Heidi.

Kord rääkis üks noormees Heidi loo sellest, kuidas kõrvaltvaataja näeb vees suunda otsivat hulpivat noort ja päästab tolle veest. Seejärel märkab ta teist ja kolmandatki ning toob ka nemad veest välja, kuni viimaks märkab, et eemal on sild, kust lapsed järjest vette hüppavad.

Heidi on ilmselt see, kes jookseks sillale, et tekkinud olukorda parandada. Nii näeb ta ka oma rolli noorsootöötajana: pigem mõjutada noort ümbritsevat keskkonda kui tagajärgi likvideerida. „Noorsootöö on kogukonnatöö!“ arvab Heidi lõpetuseks.

Tööpostil Heidi sõnul asendamatu inimesi ei ole, küll aga perekonnas. Iga tööpäeva õhtul läheb Heidi koju nagu kõik ülejäänud noorsootöötajad, et olla seal hoopis teistsugune inimene ning täita teisi ja asendamatu rolli.